

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



Факультет філології

Кафедра журналістики

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЖУРНАЛІСТИКА ДАНИХ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма - Журналістика та медіакомунікація

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ - 2025

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Журналістика даних
Викладач	Шотурма Наталія Володимирівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри журналістики
Контактний телефон викладача	+380977695896
E-mail викладача	nataliia.shoturma@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/1138201e558ccc8899ea
Консультації	Пн. 13.30-15.00

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предмет дисципліни «Журналістика даних» покликаний оволодіти студентами фундаментальними знаннями з проведення збирання, аналізу та візуалізації емпіричних даних та підготовки інноваційних журналістських матеріалів з використанням сучасних досягнень у сфері інформаційних технологій.

Головне завдання курсу - ознайомити студентів з даними, розв'язувати складні завдання і вирішувати складні проблеми, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної чи недостатньої інформації та суперечливих вимог; проводити дослідницьку та/або інноваційну діяльність у галузі соціальних комунікацій; навчити зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета дисципліни спрямована на оволодіння студентами основними вміннями та навичками роботи з проведення аналізу емпіричних даних та підготовки аналітичних статей. Передбачається засвоєння практичних аспектів використання сучасних інформаційних технологій журналістики даних. Розглядаються основні показники соціально-економічного розвитку України та світу.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні та фахові компетентності, якими повинен оволодіти чи які може удосконалити студент у результаті вивчення дисципліни:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК03. Здатність приймати ефективні рішення у сфері журналістики.

СК05. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з питань журналістики, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

СК06. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/або мультидисциплінарних 8 контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен :

РН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.

РН03. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН05. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології під час створення медіапродуктів.

РН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни - 90 год.	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	061 Журналістика	2	нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб

Тема 1. Теоретичні основи журналістики даних. Пошук та добування даних	2	2	10
Тема 2. Класичні підходи до первинної обробки даних. Підготовка даних, очистка даних.	2	2	10
Тема 3. Формати представлення інформації у відкритих реєстрах. Робота з табличними редакторами.	2	4	10
Тема 4. Графіка просторових даних та інтерактивні діаграми. Візуалізація інформації отриманої з відкритих джерел.	2	4	10
Тема 5. Можливості створення візуального контенту у Flourish.	2	2	10
Тема 6. Створенні власної історії з журналістики даних. Візуальний сторітелінг на основі карт.	2	4	10
Загальна	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Поточне опитування, тестування та самостійна робота - 55 балів. Контрольна робота – 15 балів. Реферат – 10 балів. Підсумкова письмова робота (залік) – 20 балів. Загальна кількість – 100 балів.			
	Оцінка в балах	Оцінка національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	A	зараховано
	80-89	добре	B	
	70-79		C	
	60-69	задовільно	D	
	50-59		E	
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX	незараховано
	1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F	
	Вимоги до письмових робіт	Письмовий контроль у вигляді модульної контрольної роботи, виконання індивідуальних та групових завдань, тестування. Виконання письмової роботи передбачає:		

	1) повторення здобувачами лекційного матеріалу та отриманих знань при підготовці та проведенні практичних занять, самостійного опрацювання рекомендованої літератури з питань, що виносяться на модульний контроль; 2) написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються з даної дисципліни.
Практичні заняття	Відвідування та активна участь студентів у роботі практичних занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. На практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо. Критеріями оцінки при усних відповідях можуть бути: повнота розкриття питання; логіка викладення; впевненість та переконливість, культура мови; використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичність міркування, вміння робити порівняння, висновки. Усна відповідь може бути доповнена наочними посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 15-20 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо. Вимоги до презентації по індивідуальній (самостійній) роботі: візуалізований характер, гармонійне поєднання зображень та тексту; всі елементи презентації мають бути підготовлені студентом самостійно, із дотриманням вимог академічної доброчесності. Робота на практичному занятті оцінюється за 5-бальною шкалою в залежності від повноти відповіді студента.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач допускається до підсумкового контролю за умови повного виконання всіх видів роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни. Належне виконання: 1) змісту питань планів практичних занять. Для цього необхідно готувати конспекти практичних занять. Вітається якісна підготовка візуалізованих презентацій для відповідей; 2) індивідуальної роботи; 3) підсумкової контрольної роботи.
Підсумковий контроль	Форма контролю (залік). Форма здачі (комбінована).

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Дотримання академічної доброчесності регулюється Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (http://surl.li/dhrfg) та Кодексом честі університету (http://surl.li/emmgil). Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними міркуваннями. Спілкування з викладачами здійснюється під час консультаційних годин (або за попереднім погодженням із викладачем). Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та заліків заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними міркуваннями.
Відвідування занять	Відвідування занять є важливою складовою навчання. Відвідування лекцій та практичних занять для студентів є обов'язковим. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.
Неформальна освіта	Можливе зарахування результатів неформальної освіти у відповідності з Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти: Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) Зараховуються як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, які відповідають програмі навчальної дисципліни.

8. Рекомендована література

Основна

1. Bounegru, L. (Ed.), Gray, J., & Chambers, L. (Ed.) (2012). Журналістика даних: Посібник: Як журналістам використовувати дані задля покращення своїх публікацій.

- Texty.org.ua. URL : <https://texty.org.ua/archive-books/40161/zhurnalistyka-danykh-posibnyk-40161/>
2. Claus O. Wilke. Fundamentals of Data Visualization. URL : <https://clauswilke.com/dataviz/>
 3. Cleveland, W. S., & McGill, R. Graphical perception: Theory, experimentation, and application to the development of graphical methods. Journal of the American statistical association. 1984.
 4. Tamara Munzner Data Visualization Pitfalls to Avoid. 2017. URL : [vad17canberra-morning.key \(ubc.ca\)](http://vad17canberra-morning.key (ubc.ca))
 5. Броман К. Організація даних у таблицях / Пер. О. Нікуліна. К., 2018. URL: <https://texty.org.ua/archive-books/87136/karl-broman-orhanizatsija-danykh-u-tabl ytsjakh-87136/>
 6. Гороховський О. Фактчек як тренд розслідувань: Можливості та перспективи. URL: https://www.checkregion-ua.info/wp-content/uploads/2018/04/factchecking_ukraine_pages-and-cover_A5_01_web.pdf (дата звернення: 02.02.2024).
 7. Довженко О. Як написати аналітичний текст/ URL: <https://medialab.online/news/analitics/>
 8. Довідник із поганих даних від Quartz / Пер. О. Нікуліна. К., 2018.
 9. Каїро, А. Функціональне мистецтво: вступ до інфографіки та візуалізації. Видавництво Українського Католицького Університету. 2017. 350 с.
 10. Миколаєнко Н. Аналізуй, як Рахманін /URL: <https://medialab.online/news/rakhmanin/>
 11. Посібник з верифікації: за ред. Сільверман К. URL: <https://verificationhandbook.com/>

Допоміжна

1. Create Custom Visualizations in Looker Studio. URL : <https://codelabs.developers.google.com/codelabs/community-visualization?hl=en#13>
2. Д. Дуцик (2023) Як функціонують та завойовують аудиторію неінституціоналізовані новинні телеграм-канали українського сегменту. URL : <https://www.jta.com.ua/news-and-reports/yak-funktsionuiut-ta-zavoyovuiut-audytoriiu-telehram-kanaly-milyonnyky-rezultaty-doslidzhennia-uimk/>
3. Ben Goldacre (2009). Bad Science.
4. Bill Kovach, Alberto Cairo (2016). Data-Driven Journalism: Handbook of Data Practices in Journalism.
5. Charles Wheelan (2013). Naked Statistics: Stripping the Dread from the Data.
6. Cohen Sarah (2001). Numbers in Newsroom: Using Math and Statistics in the News.
7. Web Scraping with Excel: A Practical Guide

Інформаційні ресурси

1. DataJournalism.com. URL : <https://datajournalism.com/>
2. Journalist Studio. URL : [://journaliststudio.google.com](http://journaliststudio.google.com)
3. Навчальна платформа Coursera. URL : <https://www.coursera.org/>
4. Навчальна платформа edx. URL : <https://enterprise.edx.org/nuolesou>
5. Навчальна платформа Prometheus. URL : <https://prometheus.org.ua/>
6. Texty.org.ua. URL : <https://texty.org.ua/>

Наталія Шотурма,
доцент кафедри журналістики